

Namn att minnas

Stig Ramel

Den svenske direktörens *image*, som det ju numera skall heta, har under de senaste femti åren genomgått anmärkningsvärda förändringar. Ännu i början på 20-talet var det inte riktigt fint, snarare en smula suspekt att vara direktör. Det lät alljämt något av gulasch vid ordet, och man såg för sin inre syn en Strix-teckning av en fetlagd herre i päls och hög hatt, som rökte en stor cigarr — samma figur som alltsedan dess ingått i de marxistiska skämttecknarnas skräckkabinett. Man skulle inte vara eller i varje fall inte kallas direktör på den tiden utan brukspatron, disponent, generalkonsul, möjligen bankdirektör men hellre v häradshövding, i nödfall bankir, ja, det var t o m bättre att kallas grosshandlare än direktör.

Under Kreuger-epoken, "Sveriges andra stormaktstid", förändrades emellertid bilden snabbt. Strixdirektören försvann, och i hans ställe kom med tändstickskungen själv som prototyp, åtminstone i folkfantasin, en kall, effektiv, skarpskuren, viljestark, mer eller mindre mystisk, men framför allt tyst man. Inte för intet var "det tysta rummet" Ivar Kreugers legendomspunna allra heligaste. Denna art av direktörer överlevde Kreugerkraschen och var ända långt in på 50-talet den i det allmänna medvetandet idealtypiska. Wallenbergarnas valspråk "Att vara inte synas" gällde inte bara i Enskilda banken utan också i andra banker och i de stora industrikoncernerna. Den publicitetsglade Axel Wenner-Gren var ett uppseendeväckande och bland kollegerna allt annat än uppskattat undantag.

Men fram på 60-talet uppträdde en helt ny direktörs gestalt. Curt Nicolin, en typisk Wallenberg-direktör, hör till de sista i sitt slag: den starke, tyste mannen. Nu ställs andra krav på näringslivets företrädare. De skall vara allmänorienterade, samhällstillvända, PR-sinnade och de skall kun-

na artikulera sig. Kan de inte artikulera sig skall de åtminstone ha vett att skaffa sig en informationsavdelning, vars chef bör vara medlem av direktionen. Men helst skall de själva agera utåt. Ett utmärkt exempel på detta nya slag av direktörer är bankdirektör, förlåt dr Tore Browaldh (märk titeln!). Medan han spisar sin jazz, äter sina praliner och dricker sin pommac, läser han tryckta skrifter och grubblar över näringslivets ideologi. Så är han också parat att när som helst hålla tal eller föredrag resp författa artiklar och uppsatser om näringslivet och vad som helst.

Av naturliga skäl är denna nya direktörstyp särskilt märkbar i de stora organisationer som har till uppgift att utåt bevaka näringslivets gemensamma intressen i olika hänseenden. Tag Industriförbundets verkställande direktör Axel Iveroth, som inte bara kan flera anekdoter än någon nu annan levande svensk man — man har gissat på c:a 5 000 — utan också har förmågan att alldeles osökt inpassa dem i sin muntliga eller skriftliga framställning, varigenom industrin beredes ökad good-will — vilken middagstalare har inte behov av en rolig historia. Tag Industriförbundets bitr verkställande direktör, ambassadör (märk titeln!) Sven Dahlman, som är så ämabel och urban att han blivit kabinettskammарherre. Tag Exportföreningens (inom kort Bankföreningens) verkställande direktör, fil lic Jonas Nordenson (märk titeln, än en gång!), denne utpräglad intellektuelle akademiker med sin blandning av otåligt skarpsinne och förledande försäljningsteknik.

Eller tag hans utsedde efterträdare, Exportföreningens nuvarande v verkställande direktör, förutvarande byråchefen i upplysningsberedskapen, pol mag friherre Stig Ramel. (Märk, för sista gången, titlarna!) Stig Ramel är nog den idealtypiska representanten för den yngsta generation av

direktörer, den för vilken marknadsföringen av idéer är väl så viktig som marknadsföringen av varor. Han har mer än de flesta under det senaste året ägnat sig åt att artikulera näringslivets synpunkter. Han har antagit vänsterextremisternas utmaning mot den svenska exportindustrin och i en rad anföranden och artiklar givit dem svar på tal. Med frimodighet, saklighet, skärpa och oräddhet har han sökt bringa en smula reda i den begreppsförvirring, som orsakats av den vilda vänsterns stollerier om den imperialistiska kapitalismens neokolonialism och utsugning. Han har avisat den hätska och onyanserade anti-amerikanismen. Han har påvisat hur den av Göran Palm & consortes inspirerade tydning av u-landsproblematiken, som bl a tagit sig groteska uttryck i den statsunderstödda utställningen Sköna stund, är en verklighetsfrämmande karikatyr. Han har i olika sammanhang förklarat och försvarat

den svenska exportindustrins förbindelser med vissa impopulära länder. Han har kort sagt energiskt och inte utan framgång bidragit till att hyfsa debatten om vårt näringslivs, enkannerligen vår exportindustris ställning i dagens värld.

Stig Ramel är född 1927 och son till en skånsk godsägare. I slutet på 40-talet började han bli känd som en mycket intelligent och charmant ung akademiker i Lund, där han 1952 tog en jur pol mag. Inte oväntat med den bakgrunden, den begåvningen och det maneret återfanns han påföljande år som attaché i UD. Vid mitten och slutet på 50-talet tjänstgjorde han först vid ambassaden och sedan vid OECD-delegationen i Paris. 1958—60 ägnade han sina tjänster åt ambassaden i Washington, 1960—64 sysslade han med sjöfartsfrågor som byrådirektör i UD, 1964 blev han byråchef i upplysningsberedningen, för att 1966 inträda som v verkställande direktör i Ex-

portföreningen. Sedan 1968 är han biträdande chef för kronprinsens hovstat, en befattning för vilken han är som klippt och skuren, men som han ju tyvärr får lov att lämna när han blir Exportföreningens högste chef. Han är gift med en grevinna Wachtmeister från Trolle-Ljungby, har ett antal välartade barn och ägnar sig på lediga stunder åt golf och andra för en gentleman passande fritidssysselsättningar.

Men vad är det för egenskaper, som gör honom till en så god företrädare för dagens unga svenska direktörer? Han har en osedvanlig förmåga att ta folk av alla de slag, men inte bara att få kontakter utan också få ut något av dem: kunskaper, erfarenheter, informationer, åsikter. Han utnyttjar sina goda förbindelser på ett produktivt sätt. Det är dels resultatet av medfödd nyfikenhet på människor och klar psykologisk blick, men dels och lika mycket av en utomordentlig uppfostran, som gett honom en alldeles osökt sällskapstalang. I dessa dagar av inverterat snob-

beri kan det inte skada att påpeka att börd, bildning och oklanderligt umgängesvett kan vara en mycket värdefull kombination. Stig Ramel bär syn för sägen.

Vidare har han lätt att få saker ur händerna, att få någonting utträttat, han är snabb och expedit. Om hans oräddhet i debatten har redan talats, den yttrar sig också i hans lust att ta praktiska initiativ av olika slag, att utan så mycket sidoblickar ta steget från ord till handling. Den rent organisatoriska sidan av en verksamhet intresserar honom mindre än att genom sitt aktiva föredöme stimulera och entusiasmera sina medarbetare. Helst av allt ägnar han sig åt att i tal eller skrift artikulera de idéer, som sysselsätter honom. Vart pekar det, om han en dag skulle känna sig färdig med Exportföreningen? Tillbaka till diplomatin? Knappast. Företagsledning? Möjligen, men kanske ändå inte. Vad skulle han helst vilja bli en gång? En djärv gissning: chef-redaktör för ett ledande opinionsorgan!

GU